

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
POBOČKA V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1963

BRNO 1964

se /mit einer Kante unter dem Hals/ gelegt worden ist, weiter befand sich hier eine grössere Schüssel mit leistenförmig erweiterten Rand, in der Überreste von Tierknochen lagen und eine andere kleine Tasse. Zwischen den Knochen im oberen Teil des Brustkorbes war noch eine Bernsteinperle.

Nach dem angeführten Material gehört das Grab in die jüngere Entwicklungsphase der Glockenbecherkultur und gehört anscheinend demselben Gräberfeld an, wie das im Jahre 1961 gestörte Grab /Přehled výzkumů 1961, 49/.

- - -

Únětické hroby z Podolí, okr. Brno-venkov.

Jaromír Ondráček

Při hloubení průkopu pro dálkové plynové vedení byly rozrušeny tři únětické hroby. Kostry v nich ležely na pravých bocích hlavami přibližně k západu. Zajímavý byl zejména hrob 3, v němž se našly pozůstatky čtyř jedinců. Podle keramiky a bronzových předmětů lze pohřebiště datovat ještě před začátek klasické fáze únětické kultury.

Únětické Gräber aus Podolí, Bez. Brno-venkov. Beim Grabenaushub für die Gasfernleitung wurden drei Únětické Gräber angeschnitten. Die Skelette lagen auf der rechten Seite mit den Köpfen ungefähr nach Westen orientiert. Besonders interessant war Grab 3, in dem man Überreste von vier Individuen fand. Nach der Keramik und den Bronzegegenständen zu schliessen, kann das Gräberfeld noch vor den Beginn der klassischen Phase der Únětické Kultur datiert werden.

- - -

Drobné nálezy únětické a mohylové keramiky na Moravě.

Karel Tihelka

Tab. 9.

B u č o v i c e /okr. Vyškov/ - Tab. 9: 1

Počátkem června r.1963 vykopal ředitel SVVŠ Oldřich Holásek, byv upozorněn na nález svými žáky, v hliníku v Příhoně nad bývalými stodolami na severozápadním okraji města nepatrně poškozený džbáněk, který má pod hrdlem proti uchu pupík. Ucho počíná na rozhraní výdutí a hrdla a končí asi v polovině výšky hrdla. Nádobu je podle náčrtu, zasláného pobožce AÚ ČSAV v Erně prof. J. Palatinem z Bučovic, asi 160 mm vysoká, na výdutí max. 125 mm široká, Ø hrdla měří asi 108 mm a Ø dna asi 70 mm. Džbáněk byl podle sdělení J. Palatina vykopán asi 60 cm pod povrchem v místech, kde končila ornice.

V Příhoně nad bývalými stodolami byly již dříve objeveny únětické hroby /srv. Mir. Chleborád, Únětické hroby na Bučovsku, s. 18-19. Nákl. Pravěku, Brno 1927/28, č. 4-6/. Také autor tohoto článku tam zjistil před lety únětický hrob. Džbánec pochází tedy pravděpodobně z dalšího rozrušeného hrobu. Nad Příhonem bylo podle toho snad celé únětické pohřebiště. Hrnky a džbánky podobného tvaru jako zde uvedený jsou na moravských únětických nalezištích dosti časté. Viz např. Al. Procházka, Mir. Chleborád a Fr. Kalousek, Předvěká pohřebiště v Šardičkách u Bučovic, obr. 20:2; 25:1. /Nákl. Pravěku, Brno 1927/; I. L. Červinka, Předvěká pohřebiště v Němčicích na Hané, obr. 2:1, 2; 18:1. 23:1 /bez pupíku proti uchu/, obr. 29:2; K. Tihelka, Moravská únětická pohřebiště, obr. 12:6, 8 /bez pupíku/, obr. 15:2 /rovněž bez pupíku/, Památky archeologické XLIV 1953, aj. Nádobu z Bučovic lze podle toho zařadit do středního období únětické kultury.

R e b e š o v i c e /okr. Brno-venkov/ - Tab. 9:2

Dne 16.9.1963 odevzdal s. Petr Svoboda, bytem Gorkého ul. 52 v Brně, autoru tohoto článku únětický koflík, který podle jeho sdělení našel v Rebešovicích jeho pradědeček A. Walter, ^{1/} správce klášterního statku v Rajhradě u Brna. Nádobka se uchovala ve Svobodově rodině až do dne, kdy jí jmenovaný odevzdal Archeologickému ústavu ČSAV, pob. v Brně. Koflík byl zabalen do listu časopisu Die Modenwelt, illustrierte Zeitung für Toilette und Handarbeit en, XIV Jhg. Nr. 13, vydaného v Berlíně 1. IV. 1879. Je tedy pravděpodobné, že nádobka byla zabalena do listu tohoto časopisu již v době, kdy byla nalezena. /Dnes by jí sotva někdo balil do novin, které vycházely před 85 roky!/. Koflík snad pochází z únětického pohřebiště v Rebešovicích, z kterého získal první nálezy Řehoř Wolný již r. 1846 a jež bylo prozkoumáno v l. 1952-53 Archeologickým ústavem ČSAV, pob. v Brně /srv. J. Ondráček, Únětické pohřebiště u Rebešovic na Moravě, Sborník českoslov. společnosti archeologické 2, Brno 1962, 5 n./ Nepatrně na okraji poškozená nádobka je světle šedá, místy až tmavošedá, 66 mm v. Její dolní část je kónická, dno ploché, kulaté o \varnothing 37 mm. Hrdlo, jež se směrem k rozevřenému okraji znatelně úží, je odděleno od spodku asi 8 mm širokou hranou, na níž jsou tři pupíky: proti uchu, vycházejícímu z hrany a končícímu pod okrajem hrdla, jak je to u tohoto druhu únětické keramiky obvyklé, a po stranách mezi uchem a jemu protilehlým pupíkem. Koflík se shoduje s keramikou z únětického pohřebiště v Rebešovicích /srv. J. Ondráček, l. c. 95, obr. 49:6/ a patří nepochybně do téhož období jako pohřebiště. Nádobka má ovšem analogie také na jiných únětických pohřebištích, např. v Šardičkách /viz Al. Procházka, Mir. Chleborád a Fr. Kalousek l. c. obr. 49:2/.

R y m i c e /okr. Kroměříž/ Tab. 9:3

Paní Waldmannová z Holešova, vdova po temějším profesoru, darovala holešovskému vlastivědnému muzeu džbánec s ouškem, který měl jen nepatrně ulomený okraj. V muzeu byl džbánec doplněn a konservován. Má přírůstkové číslo 7/63-7. Nádoba pochází z Rymic, ale bližší nálezové okolnosti nejsou známy. Jar. Doležel, pracovník holešovského muzea ^{2/}, který mi zaslal nádobu k posouzení, se domnívá, že džbánec by mohl být z rozoraných kulturních jam v poloze Dlouhé nivy, jak se domnívá též rymický Ignác Tabarka. Džbánec má baňaté břicho, na němž je poměrně malé, okrouhlé ucho. Od břicha je mírně odsazeno hrdlo, na okraji rozevřené, přibližně stejně vysoké jako břicho, které má měkký lom ve výši spodního konce ucha a naspoďu se zužuje v nízkou nožku, jež se směrem ke dnu rozšiřuje. Dno je okrou-

hlé a mírně prohnuté dovnitř. Nádobu je vně i uvnitř hlazená a převážně tmavošedá. V. 95 mm, v. hrdla 40 mm, v. nožky 5 mm, max. Ø na výdutí 95 mm, Ø okraje hrdla 85 mm, Ø dna 54 mm, v. ucha 20 mm. Džbáněk je tedy stejně vysoký jako široký. Ve starší době bronzové se s tímto zjevem setkáváme neznájmá.

Džbáněk z Rymic náleží středodunajské mohylové kultuře a podobá se svým tvarem např. džbánkům ze Smolenice na Slovensku a z Velké Dobré /srv. I. L. Červinka, Dunajské mohyly, obr. příloha. Rukopis v knihovně AÚ ČSAV, pob. v Brně, i.č. 53.527/. Rozevření hrdla rymického džbánku připomíná obdobný zjev na některých nádobách věteřovského typu na Moravě /srv. Pam. archeologické LI 1960, obr. 18:3,5,11/. Rovněž podobná drobná ouška se vyskytují na věteřovských nádobách /srv. tamtéž, obr. 19:10, 20:2, 22:9, 31:1/. Nožka je ovšem charakteristická pro mohylovou kulturu. K tomu je třeba připomenout, že v Rymicích je rozsáhlé sídliště věteřovského typu. ^{3/}

Poznámky:

1. Hospodářský správce klášterního statku v Rajhradě A. Walter byl sběratelem archeologických památek v okolí svého působiště. Zachránil např. v Opatovicích u R. také ojedinělou nádobu věteřovského typu s růžkovitými pupíky na povrchu, která se dostala se sbírkou klášterního muzea v Rajhradě do muzea v Židlochovicích. /Pam. archeologické LI 1960, obr. 32:4, s. 127/. Není vyloučeno, že jeho prostřednictvím získalo některé pravěké nálezy z Rajhradu a okolí Přírodovědné muzeum ve Vídni.
2. Všem jmenovaným, kteří mi poskytli informace, srdečně děkuji.
3. K. Tihelka, Moravský věteřovský typ II /materiál/, 106-111, Študijné zvesti AÚ SAV č. 8, Nitra 1962.

Kleinfunde der Úněticer- und Hügelgräberkeramik in Mähren. Bučovice, Bez. Vyškov. Aus der Lehmgrube in Příhon oberhalb der Stadt stammt ein bauchiges Úněticer Krüglein mit einer Knubbe gegenüber dem Henkel, das ungefähr 160 mm hoch ist. Es stammt anscheinend aus einem angeschnittenen Grab. Unweit von hier grub bereits früher Mr. Chleborád ein Úněticer Grab aus. Taf. 9:1.

Rebešovice, Bez. Brno-venkov. Im Jahre 1963 wurde dem Archäologischen Institut der ČSAV, Zweigstelle Brno, eine Úněticer Tasse abgegeben, die ungefähr im Jahre 1879 oder knapp nachher der Gutsverwalter A. Walter in Rajhrad gewann. Vielleicht handelt es sich um einen Grabfund von dem ausgedehnten Úněticer Gräberfeld in Rebešovice, das vom Archäologischen Institut in Brno in den Jahren 1952-53 durchforscht worden ist. Taf. 9:2.

Rymice, Bez. Kroměříž. Dem Museum in Holešov wurde ein 95 mm hohes Krüglein der donauländischen Hügelgräberkultur geschenkt /Inv. Nr. 7/63-7/. Es stammt vielleicht aus der Flur Dlouhé Nivy, wo auch eine Věteřov-Siedlung ist. Die Fundumstände sind unbekannt. Taf. 9:3.

1

1 : 2

2

3

Tab. 9. 1 Rymice / okr. Kroměříž /, džbáněk mohylové kultury. - Krüglein der Hügelgräberkultur; 2 Rebešovice /okr. Brno-venkov/, koflík únětické kultury. Tasse der Úněticer Kultur; 3 Bučovice / okr. Vyškov /, hrnek z únětického kostrového hrobu. - Napf aus einem Úněticer Skelettgrab.

P ř e h l e d v ý z k u m ů 1963.

- Vydává: Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně,
Sady osvobození 19/23.
- Odpovědný redaktor: PhDr. et Dr. Sc. Josef Poulík.
- Redaktoři: PhDr. Jiří Říhovský a PhDr. Anna Medunová.
- Překlady: B. Tichý, C. Sc. a E. Tichá.
- Kresby: J. Jaša.
- Na titulní stránce: Rytina koně na koňském žeburu z jeskyně
Pekárny v Mor. Krasu.
- Vydáno jako rukopis - 400 kusů - neprodejné.